

A Csokonai Színház 2016/2017-es évadbeszámolója

2017. május 10.
Debrecen

Debrecen európai egyik meghatározó kulturális régióközpontja, ennek megfelelően a város színháza, a Csokonai Színház is **központja** nem csak a debreceni, hanem **a térség kulturális életének** is.

A másfél évszázados múlta visszatekintő Csokonai Színház a debreceni színjátszás központi műhelye, amely 2012-ben a **nemzeti státuszt** is elnyerte. A prózai és operatagozattal működő, három játszóhellyel rendelkező színházunk gazdag repertoárja minden korosztály számára igényes előadásokat kínál. Klasszikus operák, népszerű operettek és musicalek, a világirodalom klasszikus színjátékai ugyanúgy megtalálhatók műsorunkban, mint a kortárs magyar és európai drámák. A Csokonai Színház évről évre olyan programot kínál, amellyel megszeretteti a klasszikus magyar drámákat, az ifjúsági- és gyerekszínházi darabokat, a történelmi évfordulókhoz, az évkör jeles napjaihoz és a népszokásokhoz kapcsolódóan a magyar kulturális értékeket, a hagyományos tárgyi világot, s egyben nyitottá teszi közönségét más kultúrák befogadására is..

Az 2016-17-es évadunkat az előző évek törekvéseihez hasonló célok határozták meg: a magyarországi színházi-szakmai közegben való pozíciánk megőrzése, erősítése, illetve a debreceni színes és sokoldalú közönség igényeinek figyelembe vétele és kielégítése.

Az évadra összesen **18 bemutatót** terveztünk: 12 prózai bemutató (4 nagyszínpadon, 5 kamaraszínházban, 3 stúdióban) 5 zenés színházi bemutató (2 opera, 1 ifjúsági opera, 1 rockballada, 1 operett), valamint egy osztálytermi komplex színházi nevelési előadást.

A Csokonai Színház prózai társulata **27 színművészből** áll. A prózai tagozat állandó társulatát országosan elismert művészek alkotják, akik között Érdemes, Kiváló Művész, Kossuth- valamint Jászai Mari díjat kiérdemelt színész is található.

Kossuth-díjas: **Kubik Anna**

Kiváló művész: **Csikos Sándor,**

Érdemes művészeink: **Kubik Anna, Ráckevei Anna.**

Jászai Mari-díjas művészeink: **Csikos Sándor, Kubik Anna, Miske László, Oláh Zsuzsa, Ráckevei Anna, Újhelyi Kinga, Varga Klári**

Ebben az évadban vehette át **Csikos Sándor** művész úr a Kiváló művész elismerést és **Varga Klári** művésznő a Jászai Mari-díjat.

A prózai tagozat minden tagja több új szerepben is megmutatkozott, emellett bemutatóinkban **vendégművészeket** is foglalkoztattunk. (Szarvas József, Szilágyi Tibor, Téri Sándor, Varga Balázs, Ujvárosi Andrea, Wagner Lajos, Böjte Sándor, Szalma Tamás, Bicskei István, Diószeghy Iván, Czákó Roland, Gelányi Bence, Herczeg Tamás, Nánási Brigitta, Galló Ernő– közülük sokan visszatérő vendégeink, nem ismeretlenek a debreceni közönség számára)

Színházunk azon kevés magyarországi színházak közé tartozik, amelyek stratégiai szerződésben kötelezték el magukat a **magyarországi színészképzés** segítése mellett. Ezen törekvések nyomán a Csokonai Színház vállalja, hogy nemcsak határon innen, hanem határokon átívelő módon is szárnyai alá

veszi a felnövőben lévő művészgenerációt. Évadról évadra több végzős hallgató tölti nálunk a gyakorlatát, nem ritka, hogy ők tanulmányaik befejeztével a társulatunkat erősítik a későbbiekben. Idén Kovács András, Kránicz Richárd, Gyöngyösi Zoltán, Horváth Alexandra és Katona Kinga töltötték nálunk szakmai gyakorlatukat.

A Csokonai Színházban az elmúlt években is kiemelt feladatok közé tartozott az **operatagozat**, amely a klasszikus és kortárs operákon kívül igényes operett - és musical-előadásokat hoz létre. Ma már a debreceni operaelőadások rendszeresen jelen vannak a fővárosban a Primavera Fesztiválon, szabadtéri színházakban, a Miskolci Operafesztiválon és eljutnak külföldi vendégjátékokra is. A friss szemléletű rendezéseknek, igényes zeneiséggel színpadra állított operáknak Debrecenben is egyre nagyobb és fiatalabb a rajongótábora.

Az operatagozat elismert magyar magánénekesekkel dolgozik: **Kiss B. Attila, Turpinszky Béla, Laborfalvi Soós Béla, Balczó Péter, Kolonits Klára, Varga Viktória, Kovács István** és különleges értékének tekinti a legkülönfélébb zenei és színpadi feladatokra alkalmazható, kiválóan képzett énekkarát, akik a Miskolci Nemzeti Színházat segítették a Bolygó hollandi című operájukban.

A Csokonai Színház hagyományteremtő és újító szándékkal vezette be Debrecenben és a régióban **színházpedagógiai programját**. Olyan oktatási csomagot kínálunk, melynek célja az iskolai tanrendhez igazítható és beilleszthető az iskolai tanórak keretei közé. Célunk, hogy még szorosabb együttműködés alakulhasson ki az általános- és középiskolákkal, melynek segítségével szeretnénk a fiatalokból színházértő, színházszerető, önállóan gondolkodó fiatal felnőtteket nevelni.

A Csokonai Nemzeti Színház figyelme középpontjában tartja a magyar drámai kincstár legjobb darabjait, és új művészi formában állítja színpadra őket, Színházunk hagyományosan kiemelt szerepet szán a kortárs magyar drámának, évente több ősbemutató is van Debrecenben, ebben az évadban három is.

A **DESZKA Fesztivál** a Csokonai Színházban lelt otthonra. Célunk a helyi színházi kínálat színesítésével párhuzamosan meggyőzni a közönséget: érdemes a kortárs magyar darabokra odafigyelni. A Fesztivál egyidejűleg nemzetközi kitekintést is nyújt a kortárs dráma helyzetére. Fontosnak tartjuk a fesztivál műhely jellegét, hogy hiteles és továbbgondolható képet nyerjünk a kortárs drámaírás helyzetéről, színvonaláról, irányzatairól. Debrecen színházszerető közönsége számára hagyományosan a DESZKA Fesztivál az az alkalom, amikor otthoni kedvencei mellett kiváló fővárosi, vagy más vidéki illetve határon túli városokban játszó színházművészekkel találkozhat, ez a fesztivál népszerűségének az egyik oka.

A Csokonai Színház Hajdú-Bihar megye és a térség kiemelkedő kulturális intézménye, így sok más feladata mellett kiemelt figyelmet kell fordítania a kihívással élők színházi igényeinek kiszolgálására is. Az elmúlt években a színház rendszeresen jelentkezik olyan előadással, mely **infokommunikációsan akadálymentesített** a látás- és hallássérültek számára.

Folyamatos együttműködésünk van a Debrecen kulturális életét meghatározó intézményekkel, a MODEM Modern és Kortárs Művészeti Központtal, a Déri Múzeummal, a Méliusz Juhász Péter Könyvtárral, valamint a Debreceni Művelődési Központtal. Az együttműködések révén a társművészetek, illetve a közművelődés színterein is jelen vagyunk a legkülönbözőbb módokon: a rendkívüli tárlatvezetésektől kezdve az Irodalmi napokig, a Könyvhét irodalmi műsorain keresztül az adventi

rendezvényekig. Vendéglőadásokkal számos környező városban megjelenünk, egyre szorosabb kapcsolatot ápolunk a városi és megyei civil szervezetekkel és közintézményekkel.

Működésünk fontos eleme a közép-kelet-európai térség jelentős színházainak folyamatos **szakmai együttműködésének** elősegítése.

A vendégjátékok fontosságát az a hagyomány támasztja alá, amelyet a Csokonai Színház a régió több színházával tart fenn. A bérletcserék és az eseti vendégjátékok nagy száma és az azokra való igény minden alkalommal egyre erősebb.

Mindezek mellett fontos a folyamatos koprodukciós lehetőségek keresése, egymás kölcsönös helyzeti előnyök kihasználásán nyugvó segítése. A Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulatával és a Nagyvárad Állami Színház Szigligeti Társulatával hosszú évekre visszanyúló, hagyományosan jó kapcsolatot ápolunk, melyet bérletcserék, kölcsönös vendégjátékok, színészek és alkotók vendégszereplése bizonyít.

Az évad során **bérletcserére és számos vendégjátékra került sor**. Kiemelt bérletcserénk a Szatmárnémeti Északi Színház Harag György Társulatával jött létre.

A 2016-2017-es évadunkat immár hagyományosan a **Szép estétet, Debrecen!** című évadnyitó gálaest vezette be. Élő vonalak - Beszélő színek címmel Gyarmathy Ágnes Munkácsy-díjas látványtervező művész válogatott alkotásaiból nyílt kiállítás a Csokonai Színház nézőtéri büféjében és az első emeleti folyosón.

Szeptemberben az **Orlando** című előadásunk előbb a **Vidéki Színházak Fesztiválján** vendégszerepelt a Thália Színházban, majd a **Nagyvárad Nemzetközi Színházi Fesztiválon** mutatkozott be.

A Nagyerdei Szabadtéri Színpad 2016-os évadát a **Kőműves Kelemen** előadásunkkal nyitott a nyáron. A darab a közsínházi évadra a Víg Kamaraszínházba költözött.

Az évadban folytatódott **színházpedagógiai programunk (Csokonai Ifjúsági Program - CSIP)**, melyet a nagy érdeklődésre való tekintettel a következő években bővíteni és folytatni fogunk.

Verona után egy másik nagyváros, **Jeruzsálem** nevét viseli az új osztálytermi színházi nevelési előadásunk. A tavalyi, középiskolásoknak szánt, a középkor és a reneszánsz életfelfogását ütköztető Rómeó és Júlia-feldolgozás után a rendező, Madák Zsuzsanna most a sötét középkorba, a keresztes hadjáratok idejére „repíti vissza” a felső tagozatos általános iskolásokat.

A **Verona 1301** előadásunkkal **Bergenbe**, Norvégiába látogattunk, ahol a témában nemzetközi szaktekintélynek számító Bergeni Egyetem oktatóival és hallgatóival, illetve magyar és norvég színházi szakemberekkel közösen szakmai workshopokon és előadásokon is részt vett az előadás stábjá.

A két tantermi előadás számos debreceni bemutaton túl a környező településekre is gyakran látogat (**Józsa, Polgár, Hajdúböszörmény, Berettyóújfalú**).

Európa egyik legizgalmasabb összművészeti rendezvénye, a **Ravenna Fesztivál Ősz Trilógiája** az operett műfajának állított emléket, méghozzá magyar alkotók részvételével. 2016. október 14. és 23. között a Csokonai Színház, a Budapesti Operettszínház és a Szegedi Nemzeti Színház művészei vendégszerepeltek Olaszország egyik legrégebbi városában az operettkincs kiemelkedő alkotásaival.

Az évad első nagyszínpadi bemutatója a Ravennában is bemutatkozó **Johann Strauss: A denevér** c. operettje a Budapesti Operettszínházzal való újabb koprodukció.

Az idei évadunkba illesztettük **Hajdu Szabolcs** társulatának **Ernellák Farkaséknál** című előadását. A darabból készült film számos nemzetközi filmfesztiválon ért el sikereket.

Haydn: Az énekesnő című vígoperája október végén készült el és mutatkozott be az egri **Kamaraopera Fesztiválon**.

Az **'56-os forradalom és szabadságharc hatvanadik évfordulóját** a Debrecenben történtek felidézésével ünnepeltük a Csokonai Színházban. A **Szélfúttá levél** című előadásunkat Csikos Sándor rendezte Szilágyi Tibor főszereplésével. A cselekmény fő vonala Mensáros László '56-os szerepét idézi. Színházunk debreceni oktatási intézményekkel együttműködve 2011-ben indította útnak A mi színházunk elnevezésű projektet, melyet legtöbbször Ádámok és Évák ünnepe néven ismernek. Idén májusban szintén a jubileumhoz kapcsolódva az '56-os forradalom és szabadságharc volt a téma.

A **Nemzeti Pódium** című új programsorozat a budapesti Nemzeti Színház színművészeinek, **Bodrogi Gyulának, Farkas Dénesnek, Földes László Hobonak, Tóth Augusztának és Voith Áginak** a nagy sikerű önálló estjeit hozta el a költészet és a színházművészet debreceni szerelmeseinek.

Gimesi Dóra Hessmese című darabját nálunk Tengely Gábor rendezte az évad első gyermekelőadásaként.

A Martin György Néptáncszövetség 1996-ban hívta életre a **Néptáncosok Országos Bemutató Színpada** (NOBSZ) elnevezésű rendezvénysorozatot, melynek egyik állomását idén már második alkalommal a Csokonai Színház fogadta be.

Závada Pál Jadviga párnája című regénye az elmúlt évek egyik legnépszerűbb irodalmi alkotása. **Sárközi-Nagy Ilona** főszereplésével **Mezei Kinga** állította színpadra a darabot, amelyet az évad végén a legjobb színházi előadásokat felvonultató **Pécsi Országos Színházi Találkozó (POSZT)** versenyprogramjába is beválogattak.

Az ünnepelt francia színésznő, színpadi szerző és író **Yasmina Reza Művészet** c. darabja Naszlady Éva rendezésében a benne szereplő három társulati tagunk jutalomjátékának bizonyult.

Mészáros Tibor szereplésével előző évben már láthatta az **Imígyen szóla Louis de Funes** című előadást, **Valère Novarina** munkáját a **MITEM** közönsége. Idén színházunk stúdióbérletét erősítette a darab.

A 2012-ben hatalmas hallgatottságot elérő ifjúsági rádiójátékból, az **Időfutár**ból hatkötetes regénysorozat született, ebből készült most színpadi verzió, mely az egyik legszínesebb és legfordulatosabb epizódot ragadta ki a gazdag cselekményből és formálta önálló, kerek egész történetté Gemza Péter rendezésében.

Kiss Gergely Máté **A Jegesmedve** című produkciót barátja, Nagy László Zsolt emlékére mutatta be január 13-án a Horváth Árpád Stúdiószínházban és játszotta több alkalommal az évad során.

Lázár Ervin története egy kisfiú és egy nem mindennapi oroszláncsalád nem mindennapi történetét mesélte el. Januárban volt az **A kisfiú meg az oroszlánok** című bemutatónk.

Színházunk immár hagyományosan ünnepi gálaműsort adott a **Magyar Kultúra Napján**.

Molière Dandin György, avagy a megcsúfolt férj című darabját Árkosi Árpád rendezte és a Debrecenhez ezer szállal kötődő Szarvas József, Érdemes művész főszereplésével láthatta a debreceni publikum.

Nemzeti operánkat, a **Bánk bánt** ismét műsorunkra tűztük, Gemza Péter rendezésében, Gyarmathy Ágnes Munkácsy-díjas látványtervező díszleteiben. Az előadás meghívást kapott áprilisban a Primavera`17 Fesztiválra, melynek keretében öt vidéki nagyszínház és a Kolozsvári Magyar Opera egy-egy produkcióját láthatta a közönség. A darabhoz kapcsolódóan Vranycz Artúr, színházunk művésze beavató opera változatot állított színpad **Gyere haza, Bánk!** címmel, kifejezetten a fiatalabb generációt megcélózva.

Februárban – tizennégy év után – a **Mesterkurzus** című darab rendezésével tért vissza a debreceni Csokonai Színházba Pinczés István, Jászai-díjas rendező.

A debreceni Csokonai Színház meghívására **Arany János születésének 200. évfordulója** alkalmából, összeszokott fiatal alkotócsapat munkájaként született a **Kinek az ég alatt már senkije sincsen.** A korabeli elbeszélések, levelek és naplóbejegyzések alapján megírt történet Arany János élettörténetén keresztül próbálja a fiatalokat megszólítva közelebb hozni hozzájuk a kor nagyjainak szellemiségét.

A színházi világnapon, március 27-én kezdődött a debreceni **XI. Deszka fesztivál.** 26 előadást mutattunk be, amelyeket mintegy 140 hazai és határon túli előadásból választott ki a Csokonai Színház művészeti műhelye. Színháztörténeti esemény volt a pozsonyi Szlovák Nemzeti Színház előadása az idei fesztiválon: szlovák nyelven, magyar feliratozással mutatták be Esterházy Péternek, a szlovák színház felkérésére írt utolsó színpadi művét Mercedes Benz címmel. A kortárs magyar szerzők gyermek- és ifjúsági előadásait felvonultató Gördeszka fesztivál keretében az idén nyolc előadással találkozhattak a nézők. A Deszka fesztivál regionális kitekintésű, a hazaiak mellett négy romániai és egy-egy kárpátaljai, illetve szlovákiai előadás is látható volt.

Magyarországon Debrecenben állítottuk először színpadra az elmúlt évek legsikeresebb francia vígjátékát, a **Hogyan nevezzetek?** című előadást **Ilja Bocsarnikovsz** rendezésében.

Az évad utolsó bemutatója Mozart klasszikusa, **A varázsfuvola** volt. Az előadás újabb példája a Miskolci Nemzeti Színházzal való koprodukciós törekvéseknek, a következő évben a darab az ottani évadot erősíti.

Az évad végén két új előadást is próbálunk. A Miskolci Operafesztiválon mutatjuk be a **Lutherek** című rag-time operánkat, mely a következő évad bérletes előadásai között is megtalálható lesz, a szabadtéri színpadon pedig a PG Csoporttal közös előadásunk bemutatója lesz **Ezüstbojtár** címmel.

Műsoron tartottuk az Ajtó, a Nyolc nő, az Orlando, a Verona 1301, a Tüzet viszek, Shirley Valentine.

Nézőink a Csokonai Színház bemutatóin túl **számos vendégelőadást** is megtekinthettek.

A Modern Tánc-Játék Stúdió új előadását mutatta be, a Szerb Színház a nagy sikerű Párizs hídjai előadásával tért vissza és új bemutatójukat, a Pólikát is élvezhette a debreceni közönség, a Zalaegerszegi Színház a Peter c. tantermi előadásával segítette ifjúsági programunkat. Visszatérő vendégünk Szentpéteri Csilla, aki a felnőtteknek szánt koncertjén túl az ifjúsági korosztálynak is koncertezett. Szintén hagyománnyá vált a karácsonyi időszakban a Klezmer Band debreceni vendégjátéka. Az E-Mancik társulat Szomjas férfiak sört isznak című előadása négyszer is látható volt a stúdióinkban. A színházi nevelés programunk új színfoltjaként felnőtteknek szánt előadásokból is csináltunk egy sorozatot (a Szociopoly, a Kispad és a 3050 gramm című darabokkal). Az előző évi Deszka fesztiválon nagy sikert aratott, így még egy előadásra visszatért a Sóvirág című előadásával a Tünet Együttes. A Nagyváradi Szigligeti Társulat május végén vendégszerepel nálunk a Stabat Mater című, a Közép-Európa Táncszínházzal közös produkciójukkal. A szatmárnémeti színház a közöttünk lévő bérletcsere részeként az Elnöknők című előadással vendégszerepel júniusban.

2016/2017-es évadban az alábbi **vendégjátékokra, fesztiválszereplésre** szóló meghívásoknak tettünk, illetve teszünk eleget:

Vidéki Színházak Fesztiválja (Thália Színház, Budapest) – Orlando

Nagyváradi Nemzetközi Színházi Fesztivál – Orlando

Bergen, Norvégia – Verona 1301

Ravenna Fesztivál Ősz Trilógia, Ravenna – A víg özvegy, Marica grófnő, A denevér

Egri Kamaraopera Fesztivál – Az énekesnő

Jászberény – Verona 1301

Lipták Villa, Budapest – Shirley Valentine

Jászberény – Jeruzsálem

Hajdúböszörmény – Shirley Valentine

Hajdúnánás – Shirley Valentine

Primavera Fesztivál, Erkel Színház, Budapest – Bánk bán

Kisújszállás – Az ajtó

Nemzeti Színház, Budapest – Az ajtó

XXVI. Festum Varadinum, Nagyváradi – Bánk bán

Szigligeti Színház, Nagyváradi – Művészet

Nyíregyháza – Az énekesnő

Szatmárnémeti Északi Színház, Szatmárnémeti – Művészet

Miskolci Operafesztivál – A Lutherek

Művészetek Völgye, Kapolcs – Kinek az ég alatt már senkije sincsen

Zsámbéki Színházi Bázis – Akár akárki

CAMPUS Fesztivál

Az idei évadban a bérleteseink száma meghaladta a 13 ezret, mellettük több, mint 300 színházi előadásra több, mint 70 ezren váltottak jegyet.

A 90 százalék feletti látogatottság, az előadásokra mutakozó egyre nagyobb igény természetesen a színész társadalmat is felvillanyozta.

Szívesen és nagy kedvvel játszanak Debrecenben a színészek, nem csak a társulati tagok, kívülről érkező kollégák is.

A következő évadot meghirdető színházak műsortervére tekintve örömmel és büszkeséggel állapíthatjuk meg, hogy ismét sikerült teljesíteni az egyik fontos vállalásunkat: az ország vezető színházai között vagyunk.

Az Orlando című előadásunkat Marosvásárhelyen, a Jadviga párnája című előadásunkat a Pozsonyi Nemzeti Színházban, a Verona 1301 tantermi előadást Zalaegerszegen, a Hessmese ősbemutatónkat Kecskeméten illesztették a jövő évi műsortervükbe, a Kinek az ég alatt című Arany Jánosra emlékező ifjúsági előadásunkat a Víg Színházban, Budapesten láthatja majd a közönség.

Előfutárok lettünk, akikre odafigyel a szakma.

Debrecen, 2017. május 10.

Gemza Péter
művészeti vezető
Csokonai Színház

